

ОСОБЛИВОСТІ ТА ДОЦІЛЬНІСТЬ ІНФРАСТРУКТУРНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Іванова Н.В., д.е.н., доцент, професор кафедри
менеджменту та державної служби
Чернігівський національний технологічний університет

Здійснювані упродовж останніх років соціально-економічні реформи, та тенденція перенесення епіцентру економічних перетворень на регіональний рівень за відсутності системної державної регіональної політики суттєво збільшили диференціацію рівнів соціально-економічного розвитку регіонів, загострили загальні диспропорції регіонального розвитку, що призвело до зростання кількості регіонів, неспроможних самостійно вирішувати власні соціально-економічні проблеми.

Найбільш виразно відносно інфраструктурного потенціалу це проявляється не стільки в особливостях внутрірегіональної координації, скільки в ускладненнях подолання міжгалузевих контурів та побудови інтегрованих у світову інфраструктурну мережу ланцюгів товаропотоку. На наш погляд, нині передумовами трансформації інфраструктурного простору регіонів України виступають:

- зсув розуміння механізмів ринку та місця інфраструктурних галузей у його структурі з обслуговуючої ролі у бік стратегічного елементу під час реалізації конкурентних переваг і можливостей розвитку економічних територій;
- світові тенденції та перспективи становлення інтеграційних процесів у логістичній сфері щодо створення ланцюгів поставок;
- розвиток нових організаційних форм інституціональної архітектури регіонів у вигляді мереж та кластерів;
- особливості постіндустріальної епохи, економіки знань, мережевої економіки, інформаційної економіки з ключовими компетенціями, притаманними їм.

Інтеграційний вектор розвитку інфраструктурного простору регіону представлений процесом формування спеціалізованих утворень у системі інфраструктурного забезпечення міжгалузевої та міжтериторіальної взаємодії з подальшим формуванням специфічних зв'язків з метою набуття конкурентних переваг регіону у світовому економічному просторі, у тому числі з метою підвищення ефективності функціонування підсистем регіональної економіки в цілому. Інтеграція як процес являє собою взаємодію або взаємне зближення і проникнення елементів та структур підсистем організаційно-секторального (локального), місцевого, регіонального, національного та глобального рівнів (табл.).

Таблиця

Рівні інтеграції інфраструктурних систем

Рівень інтеграції	Характеристика	Тип інфраструктурної інтеграції	Форми інтегрованих утворень	Мета об'єднання
Організаційно-секторальний рівень	Функціональна та інформаційна взаємодія між організаціями однієї галузі	Локальна інфраструктурна інтегрована система	Асоціації, монополістичні об'єднання, корпоративні об'єднання тощо	Використання ефекту масштабу або досягнення синергійного ефекту. Розвиток нових, розширення існуючих економічних зв'язків (виробнича інтеграція)
Галузевий (секторальний) рівень	Інтеграція підприємств та організацій різних інфраструктурних галузей		Логістична платформа, транспортно-логістичний центр (ТЛЦ), інфраструктурні вузли, логістичний хаб	Ефекти концентрації, спеціалізації, комбінування, комплексності інфраструктурних послуг. Формування горизонтально-інтегрованих структур
Регіональний рівень	Інтеграція локальних інфраструктурних систем з партнерською участю підприємств та організацій інших галузей	Регіональна інфраструктурна інтегрована система	Регіональна інфраструктурна мережа, кластер, індустріальний парк, технопарк, відновлювальні джерела енергії	Спільне вирішення питань раціонального розміщення продуктивних сил, поглиблення спеціалізації та кооперації. Інноваційний розвиток. Об'єднання операційного (промислово-інфраструктурного), банківського та інтелектуального капіталу
Національний рівень	Взаємодія та конвергенція регіональних інфраструктурних систем	Інфраструктурна інтегрована макросистема	Національна інфраструктурна мережа, «інтелектуальні» мережі	Розвиток кооперації, забезпечення просторово-економічних зв'язків та міжрегіональної взаємодії. Побудова вертикально інтегрованих структур
Міжнародний рівень	Конвергенція національних інфраструктурних мереж різних держав	Глобальна інфраструктурна інтегрована система	Транснаціональні компанії, міжнародні транспортні коридори (МТК), міжнародні організації (співтовариства), стратегічні альянси, центри хмарних сервісів	Зближення національних економік та узгоджена міждержавна взаємодія на основі інституціональної гармонізації. Забезпечення формування валового світового продукту та реалізації зовнішньоторговельного обороту

Об'єднання організаційних зусиль на регіональному рівні посилює специфічні та неспецифічні характеристики інфраструктури, підвищує ефективність функціоналу, сприяє зростанню конкурентоспроможності регіональної економічної системи завдяки покращенню її спроможності входження в європейський простір.

Позитивним ефектом інтеграційних процесів у інфраструктурній галузі також очікується поява нових, більш конкурентоспроможних учасників ринку, оскільки інтеграція спрямована на об'єднання або зближення організацій, що забезпечує досягнення синергійного ефекту.

Процес інфраструктурної інтеграції, таким чином, полягає у концентрації та об'єднанні інфраструктурних функціоналів за рахунок розвитку різних форм і способів територіально-економічної взаємодії суб'єктів інфраструктурного обслуговування, що забезпечує на всіх рівнях реалізацію основних функцій економічного простору, формування валового продукту та підтримку цілісності соціально-економічних систем.

Інтегративні утворення у сфері інфраструктурного обслуговування залежно від форми взаємодії реалізують такі завдання:

- операційної ефективності – досягнення синергійного ефекту в процесі реалізації функцій інфраструктурного забезпечення;
- інноваційного розвитку – організації інтегруються з метою спільної розробки та реалізації інноваційної діяльності у сфері інфраструктурного забезпечення;
- ринкового успіху – об'єднані формування більш ефективно освоюють нові ринки або посилюють конкурентні позиції на діючих;
- інвестиційних можливостей – організації стають більш стійкими та інвестиційно привабливими за рахунок зниження витрат та упорядкування технологічних процесів.

В узагальненому вигляді можна свідчити про те, що світова економічна система характеризується наявністю локалізованих територіально, проте повсюдно поширеними різновекторними процесами інтеграції та концентрації. Сучасні тенденції обумовлюють доцільність застосування мережевого підходу до реалізації трансформації інфраструктурного простору на принципах інтеграції.